

LATGALIŠU GAZETA

LALADRA BERKENELĒ

Trešajā Adventa svētdinē Raiņa sātā Berkenelē nūtyka tradicionālais pasuokums "LaLaDra" ci "Latgalīts Latgališam Draugs". Jau vairuokus godus piec kuortys latgališi reikoj literari muzykalus pasuokumus ar taišni itaidu nūsaukumu.

Itymā reizē daleibu jēme Daugovpiļš nūvoda kulturys noma folklorys kūpa "Dyrbyni", kas nūdžidoja vairuokys dzismis poši i aicynuoja kūpeigi vysim izpiļdeit "Pi Dīveņa gari goldi". Pasuokumā muzicēja ari grupa "Ze Laika Pareģotāji" nu Kruoslovys pusis, grupys "Dabasu Durovys" dalinīki i "mistiskuo" grupa. Sovys puordūmys, literarūs vāruojumus i idejis paude Jurs Viļums.

Kai īrosts LaLaDra pasuokumim – vys nūtyka vinkuoršā i syltā atmosferā, ar čaja baudišonu, peirāgu iesšonu i vysaidom improvizacejom. Ituo goda jaunynuojums pasuokuma laikā beja Ingridys, Dagnejis i Artura pošu captuo ciši gor-

duo uobuļu maize i pica latgališu gaumē, kas tyka gotova jim saimnīkojūt ti pat muojeigajā Berkenelis kuknē. Visi pasuokuma dalinīki i gosti beja dyžan prīceigi par itaidim gordumim.

Paļdis par uzjimšonu Raiņa sātys Berkenelē saimeincai Inesei Bērziņai (kai pateiceiba jai tyka uzduovynuota gruomota "Valodas Austrumlatvijā: pētījuma dati un rezultāti") i miļzeigs paļdis par uzajimšonu pasuokuma koordinatorei Anai Briškai.

Kū vaira volūdu, tū lobuok!

Pošim juoizstruodoj reiceibys plans

Nu jau gondreiz kotram latgališam ir zynoms, ka Vaļsts volūdys lykumā ir nūsaceits – "valsts nodrošina latgaliešu rakstu valodas, kā vēsturiska latviešu valodas paveida saglabāšanu, aizsardzību un attīstību", bet divamžāl dzeivē itys lykuma punkts nateik jūprūjom eistynuots.

Lideja Leikuma

Jurs Viļums

2007.godā bidreiba "Latgolys Studentu centrs" īsuoce ilgstūšu saraksti ar ministrejom i Ministru prezidentu, lai nūskaidruotu, kū vaļsts dora volūdys lykumā īraksteituos normys pildeišonai. Tyka pat izveidota dorba grupa, kas apkūpuoja informaceju par vysaiduom aktivitatem (ari privati i nu sabidriskūs organizaceju reikuotom), atroda nāpīļneibys i īsaceja puors prišklykumus, bet atbolsts latgališu volūdai nu tuo nicik napasalelynuoja.

Atguodynuosis, ka ituo goda rudinī Rēzeknē 2.latgalistykys kongresa laikā volūdys specialisti pasaraksteja pi rezolucejis ar aicynuojumu Tislītu ministrejai (TM) i Izgleiteibys i zynuotnis ministrejai (IZM) izstruoduot pasuokumu planu regionaluos volūdys statusa piškieršonai latgališu volūdai – itaida prakse da šam lītuota vairuokuos Eiropys vaļstis

Anna Stafecka

(kašubi Pūlejā, limburgiši Vuocējā i.c.). Bet myusu ministrejys atbīļdejušys, ka navar uzajimt taidu atbīļdeibu. Kai alternativu IZM īsoka latgališu volūdys vaicuojumu rysynuot ar UNESCO paleidzeibu, bet piec TM iniciativys tyka sareikuota vēl vīna papyldus diskuseja "Latgolys latvišu volūda Latvejys volūdys politikys kontekstā".

Tei nūtyka 8.decembrī (ūtardīņ) Reigā, Latvejys Zynuotņū akademejā, – pirmuos divejis prezentacejis nu asocietuos profesoris Ilgys Šuplinskys i profesoris Lidejis Leikumys ciši kūdūleigi izstuosteja pamatuojumu prišklykumam par regionaluos volūdys statusa piškieršonu latgališu volūdai, kab pa eistam nūdrūšynuotu tuos "saglobuošonu, aizsardzeibu i atteisteibu". Bet tuoļok sekuoja vaļsts īstuožu puorstuovu, politīku i volūdņiku uzastuošonys, kas eisti tam napikryta, bet

Zaiga Sneibe

tymā pošā laikā navarēja piduovout cytus rysynuojumus Volūdys lykumā paradzātūs normu ivišonai.

Diskusejis laikā Izgleiteibys i zynuotnis ministrejys (IZM) puorstuove vaļsts volūdys politikys nūdalis vadeituoja Zaiga Sneibe navarēja nūsaukt konkretus kriterejus, piec kurim lykuma norma attīceibā pret latgališu volūdu teik eistynuota i uzraudzeita. Diskusejā nu vairuokim referentim tyka citeiti vierteigi viesturiski fakti – žāļ, ka latgališim taidā veidā jūprūjom ir juoizgleitoj puornūvodnīki i vysu laiku i juoatsataisnoj par "tā izveidojušos vēsturisko situāciju", lai gon ir zynoms fakts, ka Latgola 20.gs. suokumā apsavinuoja ar puorejim tūreiz tūpūšuos Latvejys nūvodim ar nūsacejumu, ka sagloboj tiseibys "pošim lemt ticeibys, volūdys, školū..." vaicuojumus. Diskusejā tyka raudzeits vīnuotis par dažāidim volūdņiceibys terminim, par kurim eistys vīnpruoteibys nav pošū volūdņiku vydā. Nu jau labi zynoms, ka latgališu volūdys vaicuojums seņ jau nav volūdņiceibys, bet gon politikys puorziņā – volūdņiki, koč ar

Ilga Šuplinska

dūmstarpeibom, tūmār leluokā voi mozuokā mārā atbolsta latgališu volūdys saglobuošonu i atteisteibu, bet politiski tys jau folklorizējis par "beistamu".

Vysvairuok napateikami beja Inys Druvītis aizvainojūši puormatumi, ka latgališu aktivitatis dora slyktu Latvejys vaļstei i, īspejams, ir koč kaidā veidā saisteitys ar Moskovys interesem. Izaver taišni ūtraizi – tagadejuo Latvejys vaļsts politika ir pretvaļstiska, deļtam ka, iznycynojūt Latgolā latgaliskumu (voi nīkuo nadorūt līty lo-bā), teik atbreivuoita vīta cytom kulturom. Tikpat nasaprūtami ir puormatumi, ka, veicūt lykumā paradzātūs normu izpiļdi attīceibā pret latgališu volūdu, leluokys

tiseibys īgius vīna voi ūtra svešvolūda.

Nanūpītni ir ari apgolvuojumi, ka "nivins latgališim naaizlīdz latgaliski runuot, raksteit i volūdu vuiceit" – tikpat labi Latvejā var sasaglobuot i atsateisteit ari jebkura cyta pasaļa volūda – bolstūtīs tikai izīdzeivuojuo pošiniciativu. Voi citim vuordim tys naizaklausa piec – "Lai sleiciejs paleidz sev pats"?

Vēļ diskusejā pīsadaleja Janina Kurseite, Anna Stafecka, Māris Baļteņš, Ilga Jansone, Livija Plavinska, Agris Beitāns, Arvids Tur-lajs, Imants Slišāns i daudzi citi. Kūpeigi tyka izsaceits priks, ka taida diskuseja nūtykuse, i cereiba, ka ar tū vys naizabeigs – īspejams, tiks sareikuotys nuokamuos leidzeigys tikšonuos.

Kaidys varātu byut situacejis rysynuojums? Vins nu rysynuojumu ir dorba grupys izveide – izstruodjūt kriterejus voi nu pašreizejūs lykuma normu izpiļdeišonys nūdrūšynuošonai i uzraudzeišonai, voi ari lykumā vajadzeigūs izmaiņū veikšonai – jūprūjom spēkā i prišklykums piškier regionaluos volūdys statusu. Koč ari vaļsts volūdys lykumā nūruodeits, ka tys byutu juodora vaļstei, dreizūok līta vierzeisis iz prišku, ka reiceibys planu izstruoduos pošū latgališu izveidota dorba grupa.

Audio materiali nu diskusejis "Latgolys latvišu volūda Latvejys volūdys politikys kontekstā" ir atrūnami portalā LaKuGa.LV.

"Latgališu Gasetu" atbolsta Latgolys regiona atteisteibys agentura i Kulturkapitāla fonds.

